

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 597-1929)

Originalt emne

Belysningsvæsen

Belysningsvæsen/Belysningsvæsen i Almindelighed

Gader

Gader/Gader, Gangstier og Veje i Almindelighed

Radio

Uddrag fra byrådsmødet den 19. december 1929 - side 1

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 597-1929)

Forslag fra Belysningsudvalget til Regler for Radioantenner over Gader, Veje og Pladser.

Følgende Indstilling forelaa:

"Regler for Radioantenner over Gader, Veje og Pladser i Aarhus Kommune.

Anbringelse af nye Antenner.

§ 1.

Det er forbudt at anbringe Antenner, der krydser elektriske Stærkstrøms-Luftledninger (Lys- og Kraftledninger, Gadebelysning, Sporvejsledninger).

Det er ligeledes forbudt over privat Grund at krydse elektriske Stærkstrøms-Stikledninger.

§ 2.

Over Gader, Veje og Pladser, hvor der ikke findes elektriske Stærkstrøms-Luftledninger, kan Antenner anbringes paa følgende Betingelser:

Der indgives før Antennens Anbringelse Andragende til Belysningsvæsenet paa særlige Blanketter, der udleveres paa Kontoret.

Anbringelsen vil ikke blive tilladt, hvis Antennen vil virke skæmmende i Gadebilledet. For Tilladelsen betales en Afgift een Gang for alle paa Kr. 8,00. Naar Antennen er anbragt, skal dens Udførelse godkendes af Belysningsvæsenet.

Antennen skal af Husets Ejer, uden Udgift for Kommunen, fjernes, naar Belysningsvæsenet forlanger det af Hensyn til Anbringelse af elektriske Luftledninger.

Til Antennen skal anvendes snoet Bronzekabel af mindst 2,7 m/m² Tværsnit og med en Brudstyrke paa mindst 58 kg/m/m² eller snoet Kobberkabel, mindst 3,5 m/m² Tværsnit og med en Brudstyrke paa mindst 38 kg/m/m².

Antennens Højde over Gaden maa ikke være mindre end 6 m og Afstanden mellem Ophængningspunkterne ikke over 60 m.

Der maa ikke findes Samlinger i Traaden i Spændet. Antennen maa kun fastgøres til saadanne Bygningsdele, Master, Stativer o. l., som er tilstrækkelig stærke til at modstaa de fra Antennen under Storm eller Rimfrost hidrørende Paavirkninger.

Antennen maa ikke fastgøres til Træer eller elektriske Ledningsmaster.

Antennen maa kun ophænges ved Hjælp af Traade og Isolatorer, hvis Brudstyrke er mindst det dobbelte af de til disse befæstede Antennetraades.

Antennen skal ophænges fast og maa ikke være indrettet til at fires ned.

Den vandrette Afstand til nærmeste Stærkstrømsledning maa ikke være mindre end 2 m.

Enhver Antenne skal kunne forbindes til Jord ved en Omskifter anbragt paa et bekvemt tilgængeligt Sted saa nær Indføringen som muligt.

Eksisterende Antenner.

§ 3.

Samtlige eksisterende Antenner, der krydser elektriske Ledninger som nævnte i § 1, skal være fjernede inden 1. April 1930; i efternævnte Gader dog inden 1. Januar 1930:

Marienlundsallé,

Tordenskjoldsgade,

Banegaardsgade,
Frederiks-Allé, de Mazasvej.

§ 4.

Eksisterende Antenner over Gader, Veje og Pladser, der ikke krydser elektriske Ledninger, kan af Belysningsvæsenet naarsomhelst forlanges ombyggede eller fjernede til Opfyldelse af Kravene i § 2.

§ 5.

Saafermt der af Ministeriet senere maatte blive fastsat særlige Betingelser for Antenner, gælder disse i Forbindelse med de af Byraadet fastsatte.

§ 6.

Belysningsvæsenet kan, naar Omstændighederne taler derfor, give Dispensation fra fornævnte Bestemmelser. Ansøgning skal i saa Fald fremsendes og Arbejdet udføres af en aut. Elektro Installatør."

H. P. Christensen forelagde Forslaget og anbefalede at tiltræde det. Man havde i de senere Aar af og til haft Spørgsmaalet fremme om Radioantenners Anbringelse, og det havde efterhaanden formet sig saaledes, at det var nødvendigt at gøre noget. Nu skulde en ny Afdeling af Sporvejene i Drift, hvorved Spørgsmaalet blev aktuelt, idet der fandtes en stor Del Antenner over Frederiksallé og Banegaardsgade, og det var nødvendigt at faa disse fjernet, hvor der fandtes elektriske Stærkstrøms-Luftledninger. Man havde oprindelig tænkt at kræve dem fjernet fra 1. April 1930, men en Repræsentant fra Stærkstrømskommissionen, der havde været i Byen for at kontrollere det ny Sporvejsanlæg, havde meddelt, at Sporvejene ikke kunde begynde Driften, før Antennerne var fjernede; derfor var det nødvendigt at rykke Fristen for deres Fjernelse frem til

1. Januar. Det var beklageligt, at Fristen blev saa kort, men det var altsaa ikke Udvalgets Skyld. Samtidig foreslog man en Kontrol med Antenner, som anbringes over Lysledninger, hvilket skulde betales med 8 Kr. Der havde været Tale om en Del mere, og f. Eks. i København kostede det 25 Kr., men man mente nogenlunde at kunne klare sig med de 8 Kr. Der var af Ministeriet nedsat en Kommission angaaende dette Spørgsmaal, og det var ventet, at der vilde komme en Ordning, men det var endnu ikke sket. Skulde der komme Bestemmelser fra Regeringen, maatte de selvfølgelig knyttes til det foreliggende Forslag.

J. Chr. Møller havde ikke noget imod selve Forslaget, som vist var en Nødvendighed, men Taleren vilde henstille at fortolke Bestemmelserne saa mildt som muligt og ikke kræve mere Kontrol end højst nødvendigt. De fleste Radiolyttere var næppe glade ved at komme af med 8 Kr., selv om det var dyrere forskellige andre Steder.

Borgmesteren vilde spørge Fabrikant Møller, om han maaske mente, at denne Udgift skulde tages paa Skattekontoen.

J. Chr. Møller svarede, at det Spørgsmaal ikke laa for, og Taleren havde ikke nævnt et Ord i den Retning.

Borgmesteren havde Krav paa at faa at vide, hvorledes Udgifterne skal afholdes, og hvis denne Afgift ikke skulde betales af Radiolytterne, maatte det blive af Kommunen.

Chr. Christiansen beklagede, at de Radiolyttere, som har Antenner i de Gader, hvor de ny Sporvejslinier skal gaa, faar en saa kort Frist, for det var næsten umuligt at faa Forholdet ordnet indenfor den foreslaaede Tid. Naar det var et Krav, der stilles til Kommunen, maatte det jo følges, men Taleren vilde meget henstille at ordne det saa praktisk som muligt og ikke genere de Mennesker, som i god Tro har hængt deres Antenner op til Gadesiden, fordi det var umuligt at faa dem anbragt paa Gaardsiden. Det var saa meget mere beklageligt, at Ændringen skulde ske i Juletiden, hvorved mange blev afskaaret fra at bruge deres Radio i den Tid, de særlig kunde have Udbytte deraf. Angaaende Antennespørgsmaalet, saa havde der vist fra alle Sider været Ønske om en Ændring; navnlig i visse Yderdistrikter af Byen var Forholdene ikke helt forsvarlige, og mange havde maaske ogsaa ved at anbringe Antenner paa utilladelige Steder skadet andre Lytters Interesser. Men den foreslaaede Afgift var vist for meget; det blev en Beskatning paa de Lyttere, der var saaledes stillet, at de var nødt til at trække Antenner til Gaden. Det var ønskeligt, om hele Antennespørgsmaalet fra Begyndelsen var kommet ind i en stærkere og solidere Ramme, end det foreliggende Forslag gav Udtryk for. Taleren kunde ikke stemme for at paalægge Lytterne en ekstra Udgift af 8 Kr.; mange af dem var daarligt stillede i Forvejen, og Radio var ikke mere nogen Luksus, men en Livsfornødenhed og omtrent den eneste Form, hvorunder mange Mennesker havde Raad til at blive delagtig i disse Goder. Taleren maatte derfor beklage, at Belysningsudvalget ikke kunde finde en Form, hvorved den uberettigede Afgift var undgaaet.

H. P. Christensen oplyste, at Forslaget oprindelig var paa 15 Kr., og det var egentlig mere rimeligt end de 8 Kr., som næppe kunde dække Udgiften. Der var ikke Tale om nogen

Beskatning, men en reel Udgift, der skulde dækkes af dem, som ønskede at have Radio. Der var Udgift ved enhver Ting, som skulde købes, og de 8 Kr. maatte saa lægges til Radioens Anskaffelsespris.

Man havde længe set igennem Fingre med Forholdet, fordi man ventede et Forslag fra den nedsatte Kommission, men nu kunde det ikke gaa længere, hverken af Hensyn til Sporvejene eller til det elektriske Lys i Gaderne, og hvis der skete en Ulykke, vidste man nok, hvor Ansaret blev lagt. Men det var en Selvfølge, at der vilde blive taget saa lempeligt paa Forholdet som muligt. Naar Hr. Fabrikant Møller kom med Udtalelser, der kunde tyde paa, at de 8 Kr. var forholdsvis meget, saa havde han jo Lov til at foreslaa, at Belysningsvæsenet skal afholde Udgiften, hvilket igen vilde sige, at det skal tages gennem Skatten; men det var jo ikke den Vej, som Fabrikanten i Almindelighed ynder. Skulde der komme et saadant Forslag, vilde Udvalget selvfølgelig tage det under Overvejelse, men det burde være en bestemt Udtalelse og ikke en Beklagelse.

J. Chr. Møller hævdede, at hans Udtalelser ikke kunde komme ind under noget som helst Skattespørgsmaal. Taleren havde ikke nævnt et Ord om, at 8 Kr. var for meget eller for lidt, kun henstillet at fortolke Bestemmelserne saa mildt som muligt, og selv om disse Udtalelser blev misforstaaet eller fordrejet nok saa meget, kunde de aldrig opfattes som noget Ønske om Skattepaalæg.

Borgmesteren havde ikke misforstaaet Fabrikant Møllers Udtalelser, men havde Ret til at forlange Besked baade af ham og af andre Medlemmer om, hvorledes Udgiften skal dækkes, hvis ikke Forbrugerne skal gøre det.

Leonhard Hansen syntes ikke, man med nogen Ret kunde bebrejde Belysningsudvalget dette Forslag, for hvis der kom en Udgift paa Kommunen, burde den lægges paa dem, der foranledigede Udgiften, i dette Tilfælde Radiolytterne. Det var ganske naturligt, at Borgmesteren spurgte, om man vilde have Udgiften lagt et andet Sted, og hvis man havde den Anskuelse, at den f. Eks. bør lægges paa Skatteborgerne, maatte man jo se at gøre sin Anskuelse gældende. Taleren vilde gerne være med til at gøre det saa godt som muligt for Lytterne, for Radio gav mange Mennesker Del i noget, som de ellers var afskaaret fra; men naar der var 6000 Lyttere i Aarhus, kunde man næppe med Rimelighed forlange, at de øvrige Borgere skal betale for deres Adspredelse. Taleren kunde slutte sig til Beklagelsen over, at Fristen for Flytningen af Antenner blev saa kort, men det var ikke Udvalget, som bestemte dette; man maatte her vælge mellem Radio og Sporveje, og saa var der ikke

Twivl om Valget. Taleren havde overværet forskellige Møder af Lyttere og troede ikke, at der fra nogen Side vilde blive protesteret mod en Ordning m. H. t. Antenner; derimod var der stor Forbitrelse over, at man vilde rette Henvendelse til Ministeriet om at undtage Elektricitetsværket for at komme ind under visse Bestemmelser, som Staten paatænkte at indføre angaaende Radiolytning; men det Forslag tog Udvalget saa tilbage og havde ikke fremsat det siden. Det andet Spørgsmaal, der særlig interesserede Lytterne, var støjdæmpende Foranstaltninger, og der vilde under et senere Punkt paa Dagsordenen komme Forslag om Foranstaltninger mod Støj fra Motorer. Naar Hr. Christiansen hævdede, at Forslaget ikke var udtømmende, var det for saa vidt rigtigt, for det var saa lempeligt, som det overhovedet kunde fremsættes, og det var vist lidt misforstaaet Iver for Lytternes Interesser, der havde faaet Hr. Christiansen til at kritisere Forslaget. Angaaende de 8 Kr. kunde Taleren maaske ogsaa tænke sig noget mindre, men hvis Belysningsudvalget kalkulerer, at 8 Kr. er nødvendigt, for at det kan svare Regning, saa vilde Taleren ikke være med til at lægge noget deraf over paa de øvrige Skatteborgere, naar det var Lytterne, der fik Fordelen. Forøvrigt skulde Lytterne ikke være kede af de 8 Kr., for naar Kommunen krævede denne Afgift, laa deri ogsaa en vis Forpligtelse og et vist Ansvar fra Kommunens Side, hvorved Lytterne faktisk fik en Fordel.

Aage Jensen mente ikke, det kunde gøres billigere end de 8 Kr., og Taleren havde heller ikke forstaaet Fabrikant Møllers Udtalelser saaledes, at han havde noget imod denne Afgift, men den kunde maaske alligevel virke afskrækkende paa en Del Lyttere. Men kunde man ikke tænke sig den Udvej, at autoriserede Installatører faar Eneret paa at trække Antenner, saa havde man derved Garanti for, at Forskrifterne var overholdt, og saa kunde de 8 Kr. falde bort. Taleren vilde henstille til Udvalget at overveje denne Tanke.

H. P. Christensen betonedede, at Belysningsvæsenet maatte fralægge sig Ansvaret for Støj o. l., selv om Antenneanlægget var kontrolleret, for den Slags Forstyrrelser foranlediges af Lytterne selv. Angaaende Direktør Aage Jensens Henstilling, saa havde dette Spørgsmaal været drøftet, men man var gaaet bort derfra, fordi et saadant Monopol hurtigt vilde bevirke Aftaler om en bestemt Pris for Ophængningen, og det kunde let blive dyrere end det foreslaaede. Der fandtes ogsaa en hel Del Mennesker, som kunde udføre dette Arbejde lige saa godt, saa Udvalget ønskede ikke noget Monopol her.

J. Perregaard vilde ønske, at alle Antenners Anbringelse skulde kontrolleres af Kommunen, for de var ofte anbragt ganske vildt, og tidt blev Husene tildels ødelagt derved. Flere Steder

søgte man at gøre det saa godt som muligt for Lytterne ved at anbringe Master i Karréerne o. s. v., men saa maatte man ogsaa forlange, at det blev forsvarligt, saa Lejlighederne ikke blev ødelagt derved. Nu maatte man ikke sætte en Lyspære op uden at have en elektrisk Installatør dertil, men enhver havde Lov til at kludre med Radioanlæg.

Chr. Christiansen havde udtalt, at Forslaget ikke var udtømmende, fordi Kontrollen faktisk var uden Betydning for Lytterne. Naar der skulde betales 8 Kr., burde der kunne paavises en direkte Fordel for begge Parter, men her var det kun Kommunens Interesser, der skulde varetages, og ikke Lytternes. Hvis man først havde paatænkt at tage 15 Kr., havde man altsaa været inde paa en Slags Beskatning. Det var maaske rigtigt, at Antennerne ikke pyntede i Gadebilledet, men det gjorde de elektriske Ledninger og de øvrige Traade heller ikke. Det var ikke rigtigt at tale om 6000 Lyttere i Aarhus af 75000 Indbyggere, for de fleste af de 6000 var Familier, saa Antallet af Lyttere blev 4-5 Gange større eller henimod Halvdelen af Byens Befolkning, og det burde Kommunalbestyrelsen tage Hensyn til. Antennespørgsmaalet burde løses, men det foreliggende Forslag gav ikke nogen Løsning hverken for Lytterne eller for Kommunen.

J. R. Fanger beklagede, at Forslaget ikke var kommet 3-4 Aar før, for Anbringelse af Antenner var blevet fuldstændig Anarki, og i Stormvejr faldt de ofte ned og slukkede Lyset i flere Gader. Antenner burde saa vidt muligt ikke gaa over Gaderne; det kunde sikkert godt ordnes saaledes, at de blev trukket fra Gaardsiden, hvis Grundejerne kunde enes om at rejse Master; saaledes havde f. Eks. Arbejdernes Andelsboligforening gjort.

H. P. Christensen syntes, at Hr. Christiansen skulde stille Forslag om, at den foreslaaede Afgift skal falde bort, og at der skal være Kontrol med enhver Anbringelse af Antenne, baade fra Gade og Gaard, saa vilde Udvalget sikkert tage Forslaget under Overvejelse. Det vilde selvfølgelig være mere udtømmende; men Udvalget havde ment at gøre det saa lempeligt som muligt. Det var rigtigt, at der fandtes Ledninger baade for Telefon og Brandvæsen, men disse Ting maatte vel ogsaa siges at være mere nødvendige i det praktiske Liv end Radioen. Det vilde dog nok blive nødvendigt ogsaa at fjerne disse Ledninger fra Lysledningerne.

Leonhard Hansen vilde nødig være med til at lave noget, der ikke virker fuldt tilfredsstillende, og hvis Hr. Christiansen vilde stille Forslag ud fra den Opfattelse, han havde gjort sig til Talsmand for, vilde man maaske følge dette. At give elektriske Installatører Monopol, var uforsvarligt overfor Lytterne, for de blev nok enige om at sætte

Priserne op, saa det blev meget dyrere. Det var ikke let at trælle en tilfredsstillende Ordning, naar Kommunen var den ene Part, for saa var den anden Part altid misfornøjet; men d'Hrr., som ikke syntes om Indstillingen, burde fremsætte deres Forslag, saa man kunde se, hvad de egentlig vilde.

J. Perregaard vilde heller ikke være med til at give Installatører Monopol paa Arbejdet; men Kommunen burde paase, at Antennerne blev ordentlig anbragt, og at man ikke ødelagde Tagene og Ledningerne i Husene; det var f. Eks. sket i flere af Kommunens Ejendomme.

Indstillingen vedtoges enstemmig med 18 Stemmer.

